

Svar på henvendelse

Offentligt svarbrev fra rådet

den 20. august 2019

Kære NN!

Mange tak for dit brev. Det er nogle gode, men desværre ikke helt simple spørgsmål, du stiller. Så for at svare tilfredsstillende, er vi nødt til at give et både langt og grundigt svar.

Vi forstår selvfølgelig godt, at du undrer dig over, at der er stridigheder inden for Martinus' sag, som jo skal handle om tolerance og næstekærlighed. Det glæder os derfor, at du – efter at have hørt kritikken af os – også har lyst til at høre Martinus Instituts (MI) side af sagen. Martinus lagde selv meget vægt på, at vi mennesker skal tænke selv og ikke blot ukritisk lytte til "flokkens mening", da den ind imellem kan indeholde misforståelser, sladder eller endda bagvaskelse.

På MI gør vi vores yderste for at forvalte Martinus' værk på præcis den måde, Martinus ønskede det. Vi er – lige som vores kritikere angiveligt er – dybt optaget af at bevare og formidle hans budskaber på den bedst tænkelige måde. Vi ønsker ikke at ændre hans værk – og har aldrig ændret i dem på nogen måde, som ikke ligger i direkte forlængelse af hans egen praksis og udtrykte ønsker.

Vi har dog – i forlængelse af hans egen praksis – gjort to ting, som gør, at den nye udgave af f.eks. Livets Bog adskiller sig fra den trykte førsteudgave.

1. Vi har læst korrektur, på samme måde som på Martinus' tid. Hver eneste rettelse og baggrunden for den er dokumenteret nøje på vores hjemmeside. Korrekturen indebærer i hovedtræk:
 - Rettelse af sætfejl i forhold til Martinus' maskinskrevne originalmanuskripter. Indholdet i de nye udgaver ligger således endnu tættere op ad originalerne.
 - Rettelse af åbenlyse stave- og slåfejl.
 - Standardisering af visse udtryk (f.eks. "X1").
 - Rettelse af enkelte meningsforstyrende fejl, synlig for alle med en note i bogen.
2. Vi har opdateret retskrivningen ift. den gamle standard før 1948 (se nedenfor) – en proces, der allerede begyndte i Martinus' levetid med det formål at gøre retskrivningen nutidig og lette læsningen, hvilket lå ham meget på sinde.

Derudover har vi ikke sat et punktum, flyttet et komma eller ændret et ord – eller forsøgt at forbedre Martinus' sprogbrug mv. – og det kommer vi heller ikke til fremover.

For nylig, hvor det blev økonomisk muligt, har vi til gengæld udgivet et fotografisk optryk af den trykte førsteudgave af Livets Bog, så også denne udgave er let tilgængelig for de interesserede, der eksempelvis pga. historisk interesse foretrækker den. Men det skal nævnes, at både førsteudgave og originalmanuskript også har været frit tilgængelige på vores hjemmeside de seneste ti år.

Desværre hersker der fortsat splid om, hvordan Martinus' egen praksis og udtrykte ønsker skal fortolkes, og det har resulteret i den triste situation, vi stadig befinder os i. Det er vi fra MI's side meget kede af.

Vi forsøger, så godt vi kan, at få alt det positive ved Martinus' sag til at fylde mest muligt i hverdagen. Men da vores kritikeres kopiering af værket juridisk set betyder, at vi på sigt kan fortabe muligheden for at beskytte værket fra enhver form for piratkopiering, har vi set os nødsaget til at gå rettens vej for at beskytte ophavsretten. Ellers vil hvem som helst fremover have fri adgang til at udgive sine egne udgaver, og det er på ingen måde, hvad Martinus' ønskede, da han i sin tid overdrog sit livsværk til MI.

Vi havde langt hellere set en mindelig løsning, men det er desværre ikke lykkedes. Vi rækker dog med stor glæde ud i mod enhver Martinus-interesseret – og for den slags skyld alle andre, der ønsker at få en dybere forståelse af hele Martinus' sag, herunder om ønsket også baggrunden for disse stridigheder, som vi naturligvis ser frem til at kunne lægge bag os, jo før jo bedre.

På de følgende sider kan du læse en uddybet redegørelse for de vigtigste elementer i stridighederne, som vi har forsøgt at gøre så faktuel og fyldestgørende som muligt. Det har givet teksten en juridisk klang og en længde, som vi håber, at du vil bære over med.

Har du flere spørgsmål er du altid velkommen til at skrive, ringe eller besøge os. Du kan også læse mere på [vores hjemmeside](#), hvor sagen løbende bliver behandlet og dokumenteret.

Venlig hilsen

Rådet for Martinus Institut

REDEGØRELSE

Grundlaget for ophavsretssagen er beskyttelse af Martinus' værk

Ophavsretssagen handler om, at fire personer siden 2009 har piratkopieret stort set hele Martinus' værk. De har distribueret kopierne uden MI's tilladelse – dvs. helt uden at spørge om lov eller undersøge, om der var mulighed for et samarbejde. Hovedargumenterne kan opsummeres som følger:

De sagsøgte påstande om nødvendigheden af deres krænkelse af ophavsretten

De sagsøgte har begrundet deres handlinger med, at de har optalt "over 240.000 ændringer" i MI's seneste genudgivelse af Livets Bog.

De har i forlængelse heraf påstået, at MI tilbageholder "*det uændrede kildemateriale*", som er "*en hellig tekst*," og at MI derved "*forhindrer religiøse menneskers adgang til tekster, de betragter som afgørende for udøvelsen af deres religion*".

Dette er ikke sandt, da førsteudgaven af Livets Bog hele tiden har været tilgængelig på offentlige biblioteker og denne samt originalmanuskriptet siden 2009 har været frit tilgængelig på MI's hjemmeside.

De sagsøgte har i byretten erkendt, at de har krænket MI's ophavsret, men de forsøgte med argumentet om "hellig tekst" at dreje fokus væk fra de ophavsretlige spørgsmål og hen imod spørgsmål om religionsfrihed og ytringsfrihed. De fremførte, at deres handlinger var rimelige, nødvendige og naturlige i et demokratisk retssamfund.

MI's hovedargumentation mod de sagsøgte påstande

99,5 procent af påståede 240.000 ændringer udgjorde opdateringer til nutidig retskrivning. De resterende 0,5 procent¹ ændringer var fortrinsvis almindelig korrektur.

Korrekturen inkluderede visse standardiseringer af udtryk (f.eks. "X1", som i værket er blevet skrevet på forskellige måder: X1, X 1, X.1, X.1., X 1., X-1.) samt rettelse af enkelte meningsforstyrrende fejl (dokumenteret med note i bogen). Samtlige rettelser er grundigt dokumenteret på rettelseslister, der er tilgængelige på [MI's hjemmeside](#).

Mht. retskrivningsmoderniseringen, findes der intet sprogvidenskabeligt belæg for at påstå, at det medfører indholdsændringer. Tværtimod er der gode argumenter for, at retskrivningsmodernisering ikke ændrer tekstens indhold. (Se evt. rådets [svarbrev](#) til Jes Arbov, stk. 9 samt [svarbrev](#) til Jens Lindsby, stk. 4.3).

Retskrivningsmodernisering gør til gengæld teksten lettere at læse og nemmere [at søge i elektronisk](#). Efter retskrivningsmoderniseringen, hvor man bl.a. ændrer navneords begyndelsesbogstav fra stort til lille og aa til å, står Martinus' værker stadig ord for ord, som Martinus selv skrev dem.

De sagsøgte har ikke ved eksempler eller på anden vis dokumenteret deres påstande om, at *retskrivningsmoderniseringen* skulle forstyrre indholdet i værket (heller ikke efter gentagne opfordringer). De har fremført, at retskrivningsopdateringen i sin sum har ændret "sprog-

¹ Helt nøjagtigt er der foretaget 1.173 rettelser på hele Livets Bogs i alt 2.622 sider (ny udgave). Det udgør ca. 0,5% af de påståede 240.000 ændringer.

dragten" på værket eller "tekstens aura", men hvad dette nærmere betyder, eller hvilken praktisk konsekvens for læsningen af værket, det skulle have, er ikke blevet oplyst. Se evt. rådets notat Påstande om fejl i genudgivelserne.

Herudover er der fremsat argumenter, der stammer fra en bredere litterær debat om indholdsændringer ved sprogmmodernisering. Ved en decideret sprogmmodernisering reformulerer man teksten til et moderne sprog. Man erstatter forældede udtryk som "elektronhjerne" med "computer", og man laver evt. mere moderne sætningskonstruktioner. Men MI sprogmmoderniserer ikke Martinus' værk. Alle mere eller mindre forældede udtryk står stadig nøjagtig, som Martinus skrev dem (de mest forældede ord og udtryk har vi tilføjet en diskret forklaring på et noteblad, f.eks. ordet "ligbegængelse"), ligesom alle sætningskonstruktioner er uændrede.

Udover at MI's nye udgivelser også indeholder Martinus' egne rettelselser fra de forskellige udgaver i hans tid (jf. nedenfor) og dermed er de mest autentiske, har det historiske materiale hele tiden været tilgængeligt.

I 2009 uploadede MI både originalmanuskriptet til og førsteudgaven af Livets Bog på sin hjemmeside til fri læsning. Førsteudgaven har ligeledes hele tiden kunnet købes antikvarisk (også på MI) eller lånes på bibliotekerne. Endelig skrev rådet så tidligt som i december 2007 i et indlæg i tidsskriftet Den Ny Verdensimpuls, at vi gerne vil gøre de trykte førsteudgaver tilgængelige, hvis der viste sig tilstrækkelig efterspørgsel. En af de sagsøgte var dengang redaktør på dette blad, og de tre andre var flittige skribenter, så de kan umuligt have været uvidende om vores tilbud.

Udover at tilbagevise påstandene om indholdsændringer i de seneste genudgivelser fastholdt MI, at Livets Bog (og Martinus' værk generelt) ikke skal danne religion. Det var Martinus meget klar omkring, og han kaldte religiøs dyrkelse af hans værk for en misforståelse af åndsvienskaben.

Derfor kan Martinus' værk heller ikke være "en hellig tekst". I hvert fald ikke i gængs forstand. Hvis der er noget i værket, der er helligt, så er det deres åndelige indhold. Og dette indhold ændrer sig ikke, når det stadig står med de samme ord. Se evt. rådets notat Er Martinus værk en hellig tekst? Ejheller har førsteudgaven status af at være "en hellig tekst". Kun Martinus' maskinskrevne originalmanuskripter har særstatus, nemlig som autoriseret reference ved genudgivelse.

Byrettens dom

Første del af retssagen om MI's ophavsret nåede sin afslutning med Københavns Byrets domsafsigelse d. 11. december 2014. De fire sagsøgte blev dømt for krænkelse af ophavsretten til Martinus' værk. Dommen er entydig, idet den giver MI fuldstændigt medhold i alle sine "påstande". Rettens begrundelse og afgørelse er i hovedtræk, at

"Det er Martinus Institut, der forvalter rettighederne til værkerne."

"Det er ubestridt, at de sagsøgte ikke fik eller bad om Martinus Instituts tilladelse forud for udgivelse og tilgængeliggørelse af værket."

"Der ikke er grundlag for at antage, at Martinus Institut har forvaltet sin opgave i forhold til udgivelse af værket på vilkårlig vis, herunder henset til karakteren af de foretagne rettelselser, der i øvrigt dokumenteres."

"[...] *håndhævelse af ophavsretten i de foreliggende tilfælde ikke strider mod menneskerettighederne.*"

Dommen siger således, at der er tale om en helt almindelig ophavsretssag mod helt almindelige piratkopister, og at MI udgiver på betryggende vis.

At MI ikke kan siges at krænke religionsfriheden, må man i øvrigt regne med, at de sagsøgte i virkeligheden også selv har ment, idet en af dem, Søren Ingemann, f.eks. den 20. januar 2016 på Facebook skrev: "*Det religiøse moment kommer ind i billedet af rent juridiske grunde*". Alle sagsøgte har ligeledes i deres vidneudsagn afkræftet, at de ser åndsvidenskaben som en religion. Se evt. byrettens 1. deldom.

Men de sagsøgte fortsatte og forøgede trods den klare dom alligevel deres krænkelser, ligesom de fortsatte deres offentlige kampagne mod MI og MI's udgave af bøgerne, som de blev ved at kalde "en forfalskning", mens de markedsførte deres eget piratprodukt som "den eneste ægte vare" – helt i strid med virkeligheden, som vi dokumenterer i det følgende.

MI's seneste udgaver af Martinus' værk er de mest originale

I 2009 var den seneste udgave af Livets Bog ved at være udsolgt. MI indledte derfor forarbejdet til at genudgive værket i en ny, gennemkontrolleret version, der eliminerede alle sættefejl og andre småfejl i de første udgaver og således førte teksten tilbage til det, Martinus faktisk skrev.

Dette var nemlig blevet muligt via indscanning og digitalisering af værket. Udover den effektive elektroniske redigering er der også foretaget en grundig manuel granskning af alle andre typer rettelser mellem udgaverne, og afvigelserne er herefter sammenholdt med originalmanuskriptet. Dette følger Martinus' egne ønsker for værket, idet han slog fast, at: "*Originalmanuskripterne er de autentiske tekster. Eventuelle fejl i bøgerne i forhold til disse originaler må rettes.*" (Rådsprotokol nr. 708, 30.3.76.)

De piratudgivne udgaver indeholder derimod en række sættefejl, hvor bl.a. ord og hele sætningsdele er faldet ud, ligesom der forekommer enkelte meningsforstyrrende fejl, der fører teksten væk fra det intendede indhold og dermed i visse tilfælde kan vildlede læseren.

De sagsøgtes "originale" udgaver af Det Evige Verdensbillede 1-3 er i øvrigt knap så originale endda, idet de sagsøgte nemlig har rekoloreret alle symboler med ikke autoriserede farver. (Kun MI har de originale farvekoder.)

At de sagsøgte i øvrigt ikke altid har ment, at "intet må ændres", fremgår af deres egne udtalelser. Søren Ingemann medgiver i sin artikel, "*Teksterne skal bevares uændret, som de foreligger fra Martinus' side*" (Den Ny Verdensimpuls 2005-3), at "*indlysende fejl [...] kan (og bør) rettes*", og i kolofonen til piratkopierne af 2. udgaven af bøgerne *Logik* og *Bisættelse*, konstaterer Kurt Christiansen, at "*Martinus har foretaget ganske få sproglige justeringer [i forhold til førsteudgaven], uden at disse har indflydelse på meningen*". De havde åbenbart også selv opdaget, at rettelser kan være nyttige og ikke nødvendigvis er betydningsændrende.

Retssagen var nødvendig for at beskytte Martinus' værk

Mht. selve initiativet om at føre en retssag, så har det – ikke overraskende – vakt de sagsøgtes modvilje. De har kaldt retssagen en "krig" og ligefrem kaldt sig selv "frihedskæmpere".

Men er MI's forsøg på at beskytte Martinus' værk at "føre krig"? Er det imod Martinus' vilje? Rådet er selvsagt ikke enig i sådanne udsagn.

MI fører ikke krig, men en civil retssag. Det gjorde Martinus i øvrigt også selv og var faktisk involveret i flere retssager i sin tid. F.eks. førte Martinus i årene 1964-65 sammen med MI's bestyrelse en retssag mod en person, der havde øvet hærværk mod hegnspæle på en af MI's grunde i Klint – altså en bagatelagtig lovovertrædelse sammenlignet med nuværende omfattende ophavsretskrænkelser (historien fremgår af rådets bestyrelsesprotokol).

At Martinus havde en fast holdning til håndhævelse af MI's ophavsret, ser man af to breve fra 1979 skrevet af Bertil Ekstrøm og underskrevet af Martinus.

Martinus henviser i øvrigt i adskillige analyser til retssystemet som nødvendig beskyttelsesinstans i et civiliseret samfund.

Når de sagsøgte ikke ville stoppe deres stadige krænkelser på trods af gentagne påtaler fra MI (de udvidede derimod kun krænkelserne), er der som vist i rådets notat Beslutningen om at føre en retssag reelt kun én mulighed for MI for at beskytte sin ophavsret, værne om værket og sikre opfyldelsen af sine formål: nemlig at gå rettens vej.

Passivitet overfor krænkelserne ville kunne betyde, at domstolene accepterer fremtidige krænkelser af MI's rettigheder. Med andre ord: MI ville risikere rettighedsfortabelse. Herved ville der kunne rejses tvivl om, hvorvidt MI's udgaver af Martinus' værk er de autoriserede, hvilket bl.a. igen ville kunne medføre, at udenlandske forlag ikke ville udgive MI's udgaver, og at MI ikke ville kunne kontrollere udgivelsen af oversættelser på effektiv vis (oversættere ville i god tro kunne oversætte fra uautoriserede kopier).

At disse risici var reelle, er et juridisk faktum. Se evt. vores advokatfirma Kromann Reumerts Notat om ophavsretssag – risici ved manglende retlig reaktion.

Men der var på grund af generelle misforståelser af Martinus' holdning til værkets beskyttelse og retsforfølgelse en vis modstand i Martinuskredse overfor vores skridt med retsforfølgelse. Rådet var således tidligt i forløbet klar over, at det ville medføre larm, hvis det indledte en ophavsretssag.

Rådet stod med andre ord i 2009-12 med det dilemma, at hvis det ikke reagerede passende juridisk (stævning og civil retssag ved fortsatte krænkelser) indenfor 5-6 år fra 2009, ville der være risiko for, at det ikke længere kunne opfylde sine vedtægtsbestemte formål i fuld udstrækning, og hvis MI på den anden side netop reagerede med retsforfølgelse, ville det uundgåeligt medføre uro indenfor Sagen og "lægge beslag på betragtelige menneskelige og økonomiske ressourcer", som rådet skrev i sit notat Kort information fra rådet om piratudgivelser af Livets Bog, marts 2010. De sagsøgte udvidede løbende deres krænkelser i 2010-12, så stort set hele Martinus' værk til sidst var på markedet som elektroniske og fysiske piratkopier. Derfor steg presset i disse år også for, at MI skred til retslig handling.

Der er ingen tvivl om, at Martinus ikke var glad for retsforfølgelse (ligesom rådet naturligvis heller ikke er), men det er jo ikke ensbetydende med, at han ikke ville have ført en retssag, hvis MI's ophavsret og fremtidige mulighed for at beskytte værket var i fare (for ikke at nævne MI's mulighed for at have en indtægt på sine udgivelser). Tværtimod – Sagens tarv, herunder særligt ophavsretten til hans livsværk var altafgørende for Martinus, og som nævnt ovenfor havde han endda måttet føre en retssag i et langt mindre vigtigt anliggende.

Som argument for frifindelse har de sagsøgte alligevel påstået, at Martinus kategorisk var imod retssager. Ja, at han faktisk havde forbudt MI at føre retssager. MI's retsforfølgelse af dem skulle derfor være illegitim. De søgte støtte til denne påstand i visse udtalelser af Martinus under bestyrelsesmøder i årene 1974-81. Udtalelserne viser dog kun, at Martinus naturligvis ønskede tilbageholdenhed ift. retsforfølgelse, se evt. rådets notat Beslutningen om at føre en retssag. Denne vurdering bakkes i øvrigt op af byrettens 3. og sidste deldom.

Rådet har intet personligt udestående med de sagsøgte eller andre kritikere for den sags skyld. Og når alt dette er sagt, skal det stadig understreges, at vi langt hellere havde være retssagerne foruden, hvis det havde været muligt at beskytte ophavsretten og dermed Martinus' livsværk på anden vis.

Det er vores håb, at vi med dette svar har bidraget til en øget indsigt i måden, MI tænker og arbejder på, samt i baggrunden for vores handlinger og virke.

Tak for opmærksomheden!